

Benchmarkrapport onderwijs boekjaar 2023

Stg. Scholen met Bijbel Betuwe

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Algemeen

2. Leeswijzer

3. Groepsindeling

4. Kengetallen

5. Balans

6. Resultatenrekening

7. Leerlingaantallen

Voorwoord

Onderdeel van onze dienstverlening is, dat wij u jaarlijks een benchmarkrapport aanbieden. Voor het 13e jaar hebben wij de financiële gegevens van onderwijsinstellingen met elkaar vergeleken. Op basis daarvan ontvangt u dit persoonlijke rapport. Dit geeft u naast inzicht in belangrijke financiële ontwikkelingen in uw sector ook informatie over uw positie ten opzichte van andere onderwijsinstellingen.

Gebruik van landelijke data

Voor het benchmarkonderzoek maken wij gebruik van landelijke gegevens die DUO publiceert. Daarnaast maken wij gebruik van gegevens uit jaarrekeningen. Hierdoor kunnen we landelijke ontwikkelingen over leerlingaantallen en personeelsformatie bij onze analyses betrekken. Het gebrek aan aansluiting tussen XBRL en de jaarrekeningen staat individuele vergelijkingen soms in de weg. Toch is deze benchmark voor u bruikbaar voor het totaalbeeld. De vergelijking op hoofdlijnen binnen uw sector én die met vergelijkbare instellingen is van waarde.

Groepsindeling voor een betere vergelijkbaarheid

Voor een goede vergelijking hebben wij de gegevens gegroepeerd. Namelijk naar omvang van leerlingpopulatie. Vergelijkbaarheid is afhankelijk van meerdere factoren, zoals schooltypes en vestigingslocaties. Maar het verder opsplitsen leidt tot te grote versnippering. De resultaten van alle groepen staan in het rapport. Zo kunt u uw gegevens ook vergelijken met onderwijsinstellingen met een grotere en kleinere omvang.

De inhoud van het rapport

In de eerste drie hoofdstukken geven wij een toelichting op het onderzoek. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen. In hoofdstuk 5 vindt u balansposten. Hoofdstuk 6 gaat over de staat van baten en lasten. In het laatste hoofdstuk vindt u de (landelijke) ontwikkelingen van de leerlingaantallen. De gegevens van het voortgezet onderwijs zijn daarbij betrokken.

In dit benchmarkrapport wordt gebruik gemaakt van tabellen en vergelijkingen. Onderstaand wordt aangegeven hoe deze zijn opgebouwd en wat met de benamingen/begrippen wordt bedoeld.

Benchmark

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'Benchmark' betreffen de gegevens die zijn ontleend aan alle instellingen binnen de benchmark.

Groep

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'Groep 1' tot en met 'Groep 5' betreffen de gegevens van de instellingen conform de indeling naar de omvang van de leerlingenpopulatie.

Instelling

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'Instelling' betreffen de gegevens van uw onderwijsinstelling.

Gemiddelde

In de vergelijkingen wordt het gemiddelde van de groep en alle instellingen vermeld.

Kwartielen

De uitkomsten zijn verdeeld in kwartielen. Dit betreft een statistische methode om de uitkomsten te groeperen in vier gelijke delen. De verdeling wordt aangeduid met minimum (de laagste waarde) het eerste kwartiel (op het 25e percentiel van de uitkomst), het tweede kwartiel (op het 50e percentiel van de uitkomst), het derde kwartiel (op het 75e percentiel van de uitkomst) en het maximum (de hoogste waarde).

Aantal leerlingen

Als maatstaf voor het aantal leerlingen gelden de peildata 1 oktober 2022 en 1 oktober 2023; het aantal leerlingen op deze data is vermenigvuldigd met respectievelijk 7/12 en 5/12. De verdeling 7/12 en 5/12 duidt op de verdeling van de schooljaren 2022/2023 en 2023/2024. Het leerlingenaantal op beide peildata is ontleend aan de database van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, zoals deze beschikbaar gesteld wordt door DUO.

Kleurgebruik grafieken en tabellen

In dit rapport zijn grafieken en tabellen opgenomen die een weergave vormen van alle instellingen binnen de benchmark. Het kleurgebruik bij de grafieken en tabellen dient als volgt te worden geïnterpreteerd:

- de lichtgroene kolom is uw instelling;
- de grijze kolommen betreffen de gegevens per groep;
- de aqua blauwe kolom betreffen de gegevens van de totale benchmark;
- de donkergroene kolom betreft landelijke data.

Het is mogelijk dat een grafieklijn van de individuele instelling (deels) niet zichtbaar is. Dit kan voorkomen als de uitkomsten een sterke afwijking hebben met de benchmark.

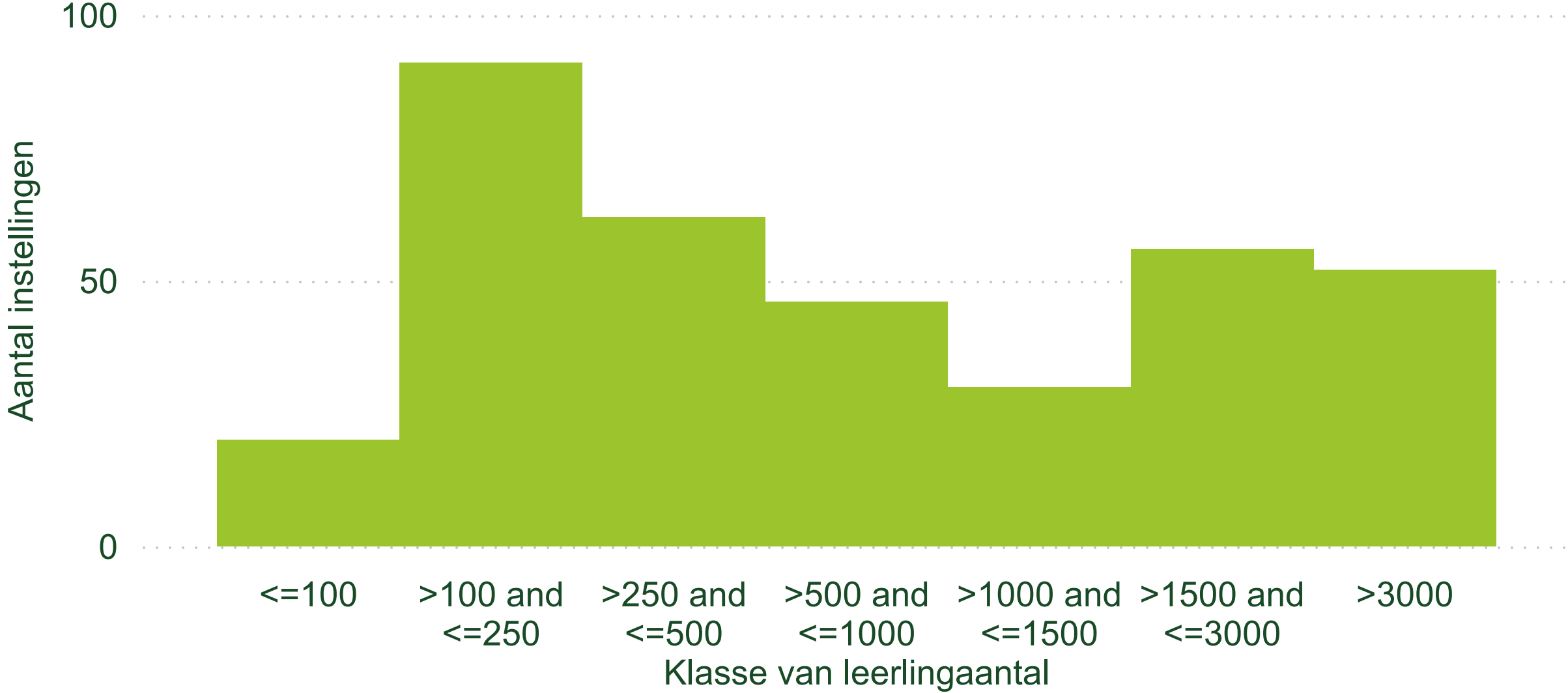
Om de resultaten van uw instelling te vergelijken met andere instellingen die een vergelijkbaar leerlingaantal hebben, zijn alle instellingen uit de benchmark opgedeeld in vijf groepen. In Grafiek 1 wordt de verspreiding van instellingen van de totale benchmark op basis van het aantal leerlingen weergegeven.

Tabel 1. Groepsindeling

Groepindeling	Aantal instellingen
Groep I: tot en met 250 leerlingen	112
Groep II: tot en met 750 leerlingen	93
Groep III: tot en met 1500 leerlingen	44
Groep IV: tot en met 3000 leerlingen	56
Groep V: meer dan 3000 leerlingen	52
Aantal instellingen binnen de benchmark	357

Uw instelling:	Waarde
Aantal leerlingen van uw instelling:	1089
Uw instelling valt in groep:	3

Grafiek 1. Aantal leerlingen per 01-10-2023

Tabel 2. Leerlingaantallen

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Gemiddeld aantal leerlingen	1089	163	435	1102	2091	4461	1278	1590

Tabel 3. Kwartielresultaten solvabiliteit 1 2023

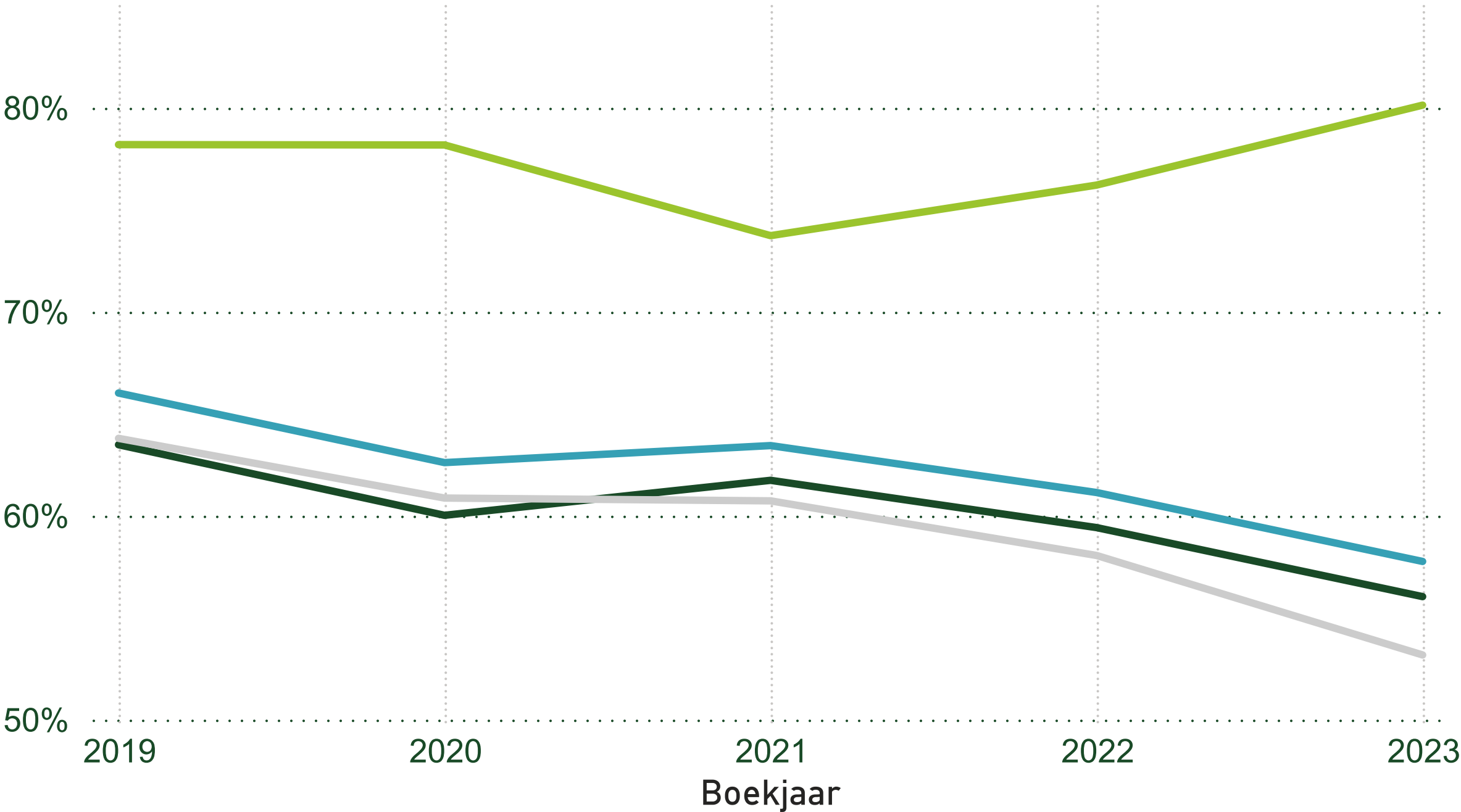
Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-18%	0%	17%	22%	21%	-18%	-305%
Eerste kwartiel	57%	54%	46%	43%	42%	50%	47%
Tweede kwartiel	66%	62%	54%	51%	50%	59%	58%
Derde kwartiel	74%	73%	59%	62%	57%	69%	68%
Maximum	92%	86%	82%	76%	80%	92%	93%

Tabel 4. Ontwikkeling solvabiliteit 1 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	78%	72%	68%	64%	61%	58%	66%	63%
2020	78%	69%	66%	61%	56%	53%	63%	60%
2021	74%	68%	68%	61%	58%	55%	63%	62%
2022	76%	66%	65%	58%	55%	54%	61%	59%
2023	80%	64%	62%	53%	51%	50%	58%	56%

Grafiek 2a. Ontwikkeling solvabiliteit 1 2019-2023

Instelling Landelijk Benchmark Groep

Waarde instelling	Groep instelling	Gemidelde groep
80%	3	53%

Toelichting

- Het kengetal solvabiliteit 1 wordt berekend met de volgende formule: $\text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}$
- Voor solvabiliteit 1 zijn door de Inspectie van het Onderwijs geen normen gesteld. Over het algemeen wordt een norm gehanteerd voor een ondergrens tussen 25% tot 40%.
 - De solvabiliteitspercentages laten over het algemeen een stabiel patroon zien. Vanaf 2022 is een daling zichtbaar.
 - De gemiddelden laten zien dat de solvabiliteitspercentages afnemen naarmate de instelling groter is.

Tabel 5. Kwartielresultaten solvabiliteit 2 2023

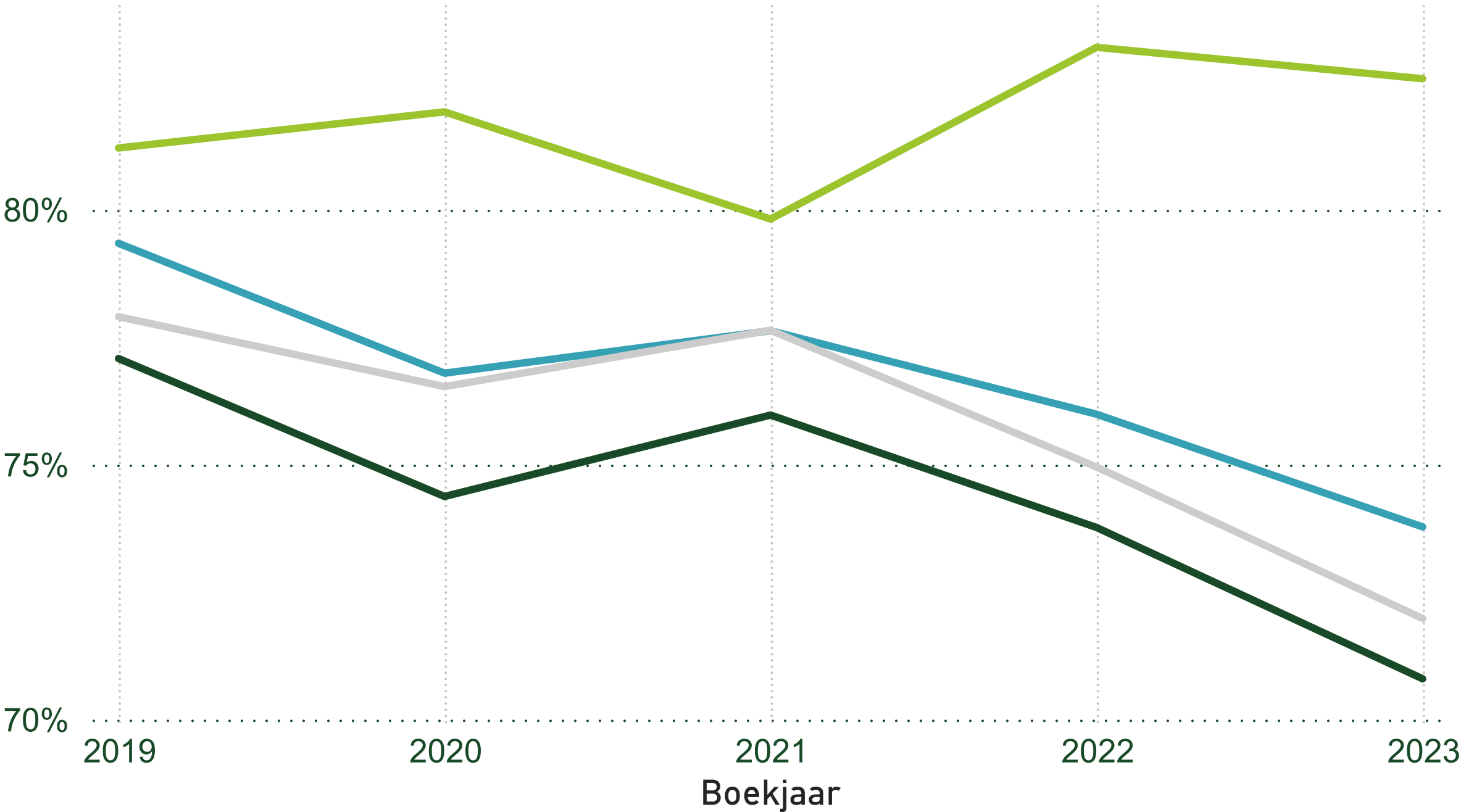
Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-13%	6%	48%	43%	45%	-13%	-300%
Eerste kwartiel	75%	72%	68%	65%	62%	68%	66%
Tweede kwartiel	82%	80%	74%	70%	69%	76%	74%
Derde kwartiel	87%	85%	79%	76%	74%	82%	81%
Maximum	92%	92%	89%	85%	82%	92%	94%

Tabel 6. Ontwikkeling solvabiliteit 2 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	81%	84%	81%	78%	77%	73%	79%	77%
2020	82%	81%	79%	77%	73%	70%	77%	74%
2021	80%	80%	80%	78%	74%	71%	78%	76%
2022	83%	79%	78%	75%	72%	71%	76%	74%
2023	83%	78%	76%	72%	69%	67%	74%	71%

Grafiek 2b. Ontwikkeling solvabiliteit 2 2019-2023

Instelling Landelijk Benchmark Groep

Waarde instelling

83%

Groep instelling

3

Gemiddelde groep

72%

Toelichting

- Het kengetal solvabiliteit 2 wordt berekend met de volgende formule: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen
- De inspectie hanteert voor solvabiliteit 2 een signaleringsgrens van 30% als minimumwaarde.
 - Solvabiliteit 2 is de jaren 2020-2022 over het algemeen gelijk gebleven. Vanaf 2022 zien we een lichte daling.

Tabel 7. Kwartielresultaten rentabiliteit 2023

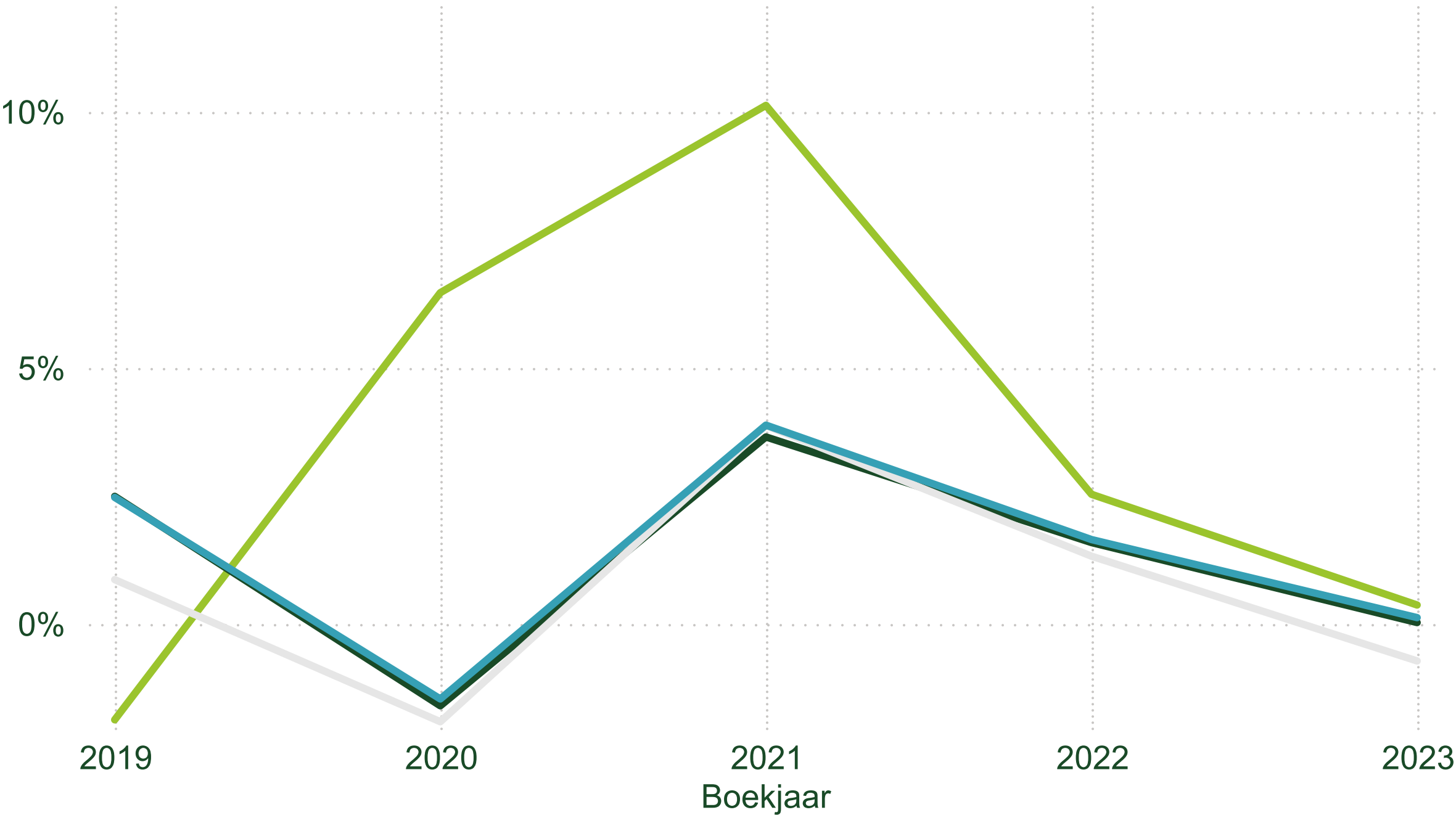
Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-25,5%	-12,0%	-9,8%	-5,2%	-6,1%	-25,5%	-96,5%
Eerste kwartiel	-3,1%	-1,8%	-3,3%	-2,0%	-2,4%	-2,4%	-2,5%
Tweede kwartiel	0,2%	0,6%	-0,0%	0,6%	-0,9%	0,4%	0,2%
Derde kwartiel	3,5%	2,9%	1,8%	2,2%	3,3%	2,5%	2,6%
Maximum	18,5%	13,3%	6,4%	5,1%	6,5%	18,5%	29,2%

Tabel 8. Ontwikkeling rentabiliteit 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	-1,9%	3,6%	3,0%	0,9%	1,6%	1,8%	2,5%	2,5%
2020	6,5%	-1,4%	-0,6%	-1,9%	-2,1%	-2,1%	-1,5%	-1,6%
2021	10,1%	3,3%	4,5%	3,9%	4,0%	3,8%	3,9%	3,7%
2022	2,5%	1,7%	1,3%	1,3%	1,7%	2,3%	1,6%	1,6%
2023	0,4%	0,1%	0,5%	-0,7%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%

Grafiek 3. Ontwikkeling rentabiliteit 2019-2023

Instelling Landelijk Groep Benchmark

Waarde instelling	Groep instelling	Gemiddelde groep
0,4%	3	-0,7%

Toelichting

Het kengetal rentabiliteit wordt berekend met de volgende formule: resultaat / totaal baten

- De inspectie hanteert als signaleringsnorm een minimum van -10%.
- Grotere instellingen hebben een lagere langjarige rentabiliteitsratio dan kleinere instellingen. Omdat het de bedoeling is dat rijksbijdragen worden besteed aan het onderwijsproces heeft een langjarige rentabiliteit van iets boven de 0% in principe de voorkeur.
- Bij alle groepen is een gelijkmatige cyclus van afname en later een toename van de rentabiliteit te zien.

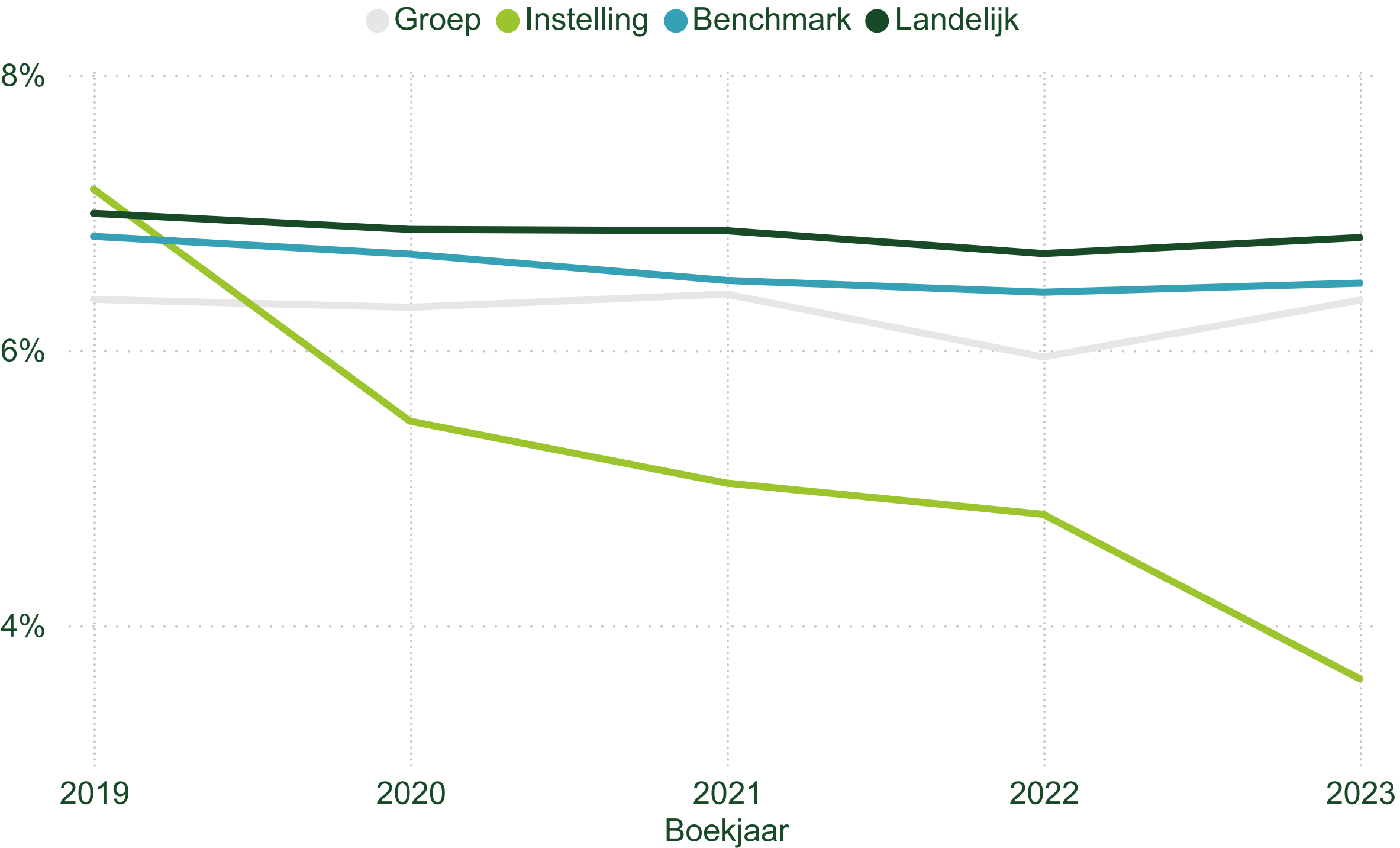
Tabel 9. Kwartielresultaten huisvestingsratio 2023

Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-9,3%	-10,4%	3,2%	4,5%	4,4%	-10,4%	-10,4%
Eerste kwartiel	4,7%	4,5%	5,2%	6,6%	6,7%	5,1%	5,7%
Tweede kwartiel	6,2%	5,7%	6,1%	7,7%	7,4%	6,7%	6,8%
Derde kwartiel	7,6%	7,2%	7,2%	8,5%	8,2%	7,8%	8,0%
Maximum	12,1%	14,4%	13,0%	12,1%	10,1%	14,4%	20,1%

Tabel 10. Ontwikkeling huisvestingsratio 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	7,2%	7,1%	6,0%	6,4%	7,8%	7,4%	6,8%	7,0%
2020	5,5%	6,8%	5,8%	6,3%	7,5%	7,5%	6,7%	6,9%
2021	5,0%	6,3%	5,7%	6,4%	7,6%	7,3%	6,5%	6,9%
2022	4,8%	6,3%	5,8%	5,9%	7,4%	7,2%	6,4%	6,7%
2023	3,6%	6,2%	5,8%	6,4%	7,6%	7,3%	6,5%	6,8%

Grafiek 4. Huisvestingsratio 2019-2023 (gemiddelden)

Waarde instelling	Groep instelling	Gemiddelde groep
3,6%	3	6,4%

Toelichting

Het kengetal huisvestingsratio wordt berekend met de volgende formule: (huisvestingslasten + afschrijvingslasten gebouwen) / totale lasten

- Sinds 2019 neemt het percentage van dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten jaarlijks licht af, maar is in 2023 ongeveer gelijk gebleven aan voorgaande jaren. Dit heeft deels te maken met de wetwijziging van de verwerking van kosten van groot onderhoud die met ingang van 1 januari 2019 van kracht is gegaan. Overgang naar componentenbenadering en daarmee lagere huisvestingslasten. Striktere berekeningswijze en daardoor hogere lasten.
- In tabel 10a is procentueel weergegeven hoeveel de dotatie aan groot onderhoud bedraagt ten opzichte van de totale huisvestingslasten.

Tabel 10a. Ontwikkeling percentage dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	52%	27%	26%	28%	26%	21%	26%	24%
2020	37%	25%	25%	26%	24%	21%	24%	22%
2021	36%	23%	25%	30%	22%	22%	24%	22%
2022	32%	23%	26%	27%	23%	23%	24%	22%
2023	0%	21%	22%	20%	26%	21%	22%	20%

Toelichting

- In tabel 10a is procentueel weergegeven hoeveel de dotatie aan groot onderhoud bedraagt ten opzichte van de totale huisvestingslasten.
- Sinds 2019 neemt het percentage van dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten jaarlijks licht af, maar is in 2023 ongeveer gelijk gebleven aan voorgaande jaren. Dit heeft deels te maken met de wetswijziging van de verwerking van kosten van groot onderhoud die met ingang van 1 januari 2019 van kracht is gegaan. Overgang naar componentenbenadering en daarmee lagere huisvestingslasten. Striktere berekeningswijze en daardoor hogere lasten.

Tabel 11. Kwartielresultaten weerstandsvermogen 2023

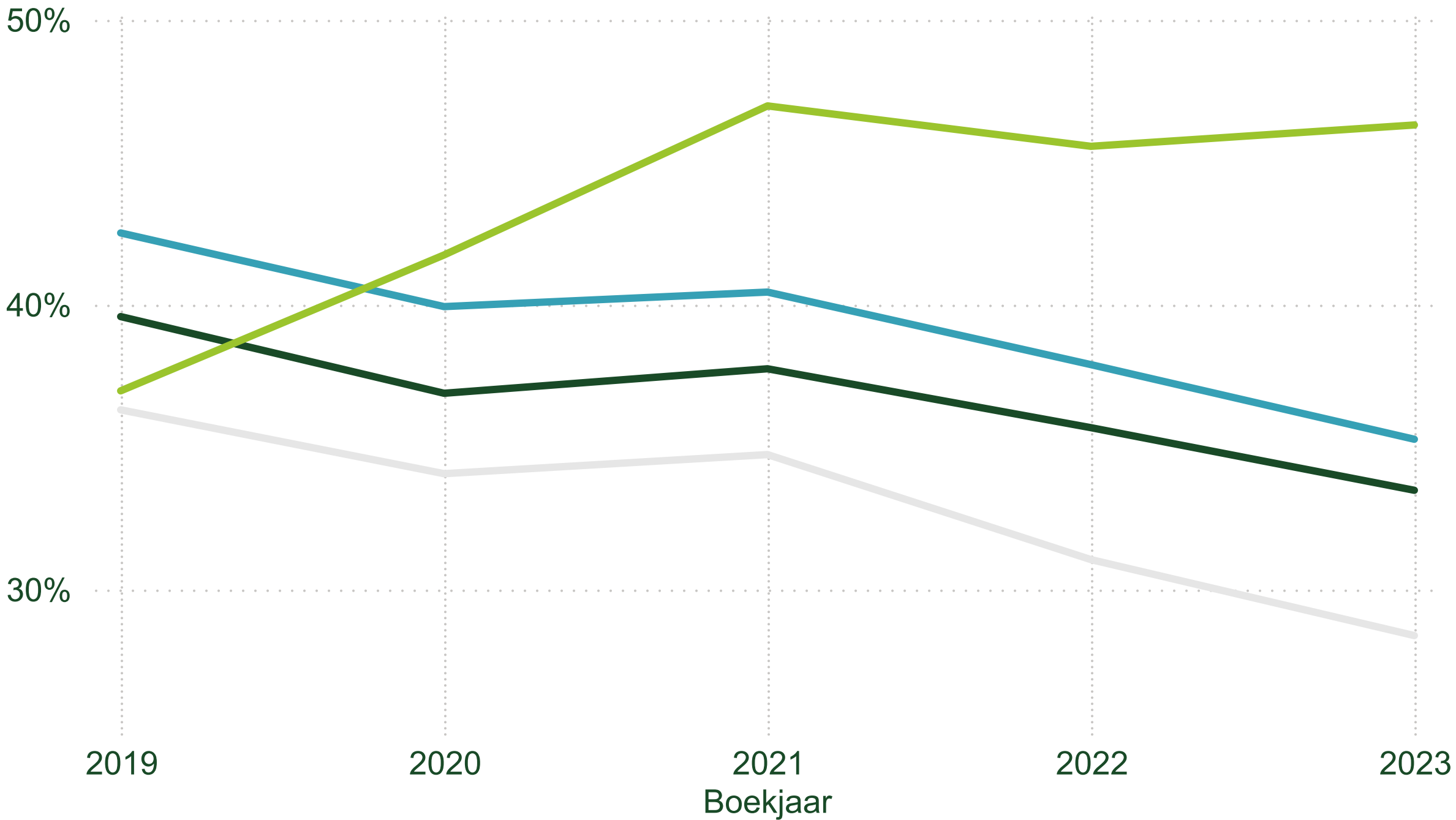
Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-9%	0%	5%	8%	5%	-9%	-40%
Eerste kwartiel	33%	27%	21%	18%	17%	21%	21%
Tweede kwartiel	43%	36%	27%	24%	21%	32%	29%
Derde kwartiel	59%	50%	33%	30%	29%	45%	42%
Maximum	103%	93%	67%	54%	55%	103%	124%

Tabel 12. Ontwikkeling weerstandsvermogen 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	37%	58%	46%	36%	29%	27%	43%	40%
2020	42%	54%	44%	34%	26%	24%	40%	37%
2021	47%	52%	46%	35%	27%	26%	40%	38%
2022	46%	49%	42%	31%	27%	26%	38%	36%
2023	46%	45%	39%	28%	25%	24%	35%	33%

Grafiek 5. Weerstandversmogen 2019-2023

Landelijk Benchmark Groep Instelling

Waarde instelling

46%

Groep instelling

3

Gemiddelde groep

28%

Toelichting

Het kengetal weerstandsvermogen wordt berekend met de volgende formule: (eigen vermogen / totaal baten)

- Met ingang van boekjaar 2016 hanteert de inspectie een signaleringswaarde van 5%.
- Kleinere instellingen hebben een groter weerstandsvermogen dan de grotere. Dit is goed verklaarbaar vanwege het feit dat risico's bij kleinere instellingen een relatief grote impact kunnen hebben, omdat 'de wet van de grote getallen' niet op gaat. Ook is de besturingsfilosofie vaak meer behoudend dan bij grote instellingen.
- In 2022 en 2023 is het weerstandsvermogen weer verder afgenomen. De structurele daling van het weerstandsvermogen van afgelopen jaren komt met name door toenemende aandacht voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen.

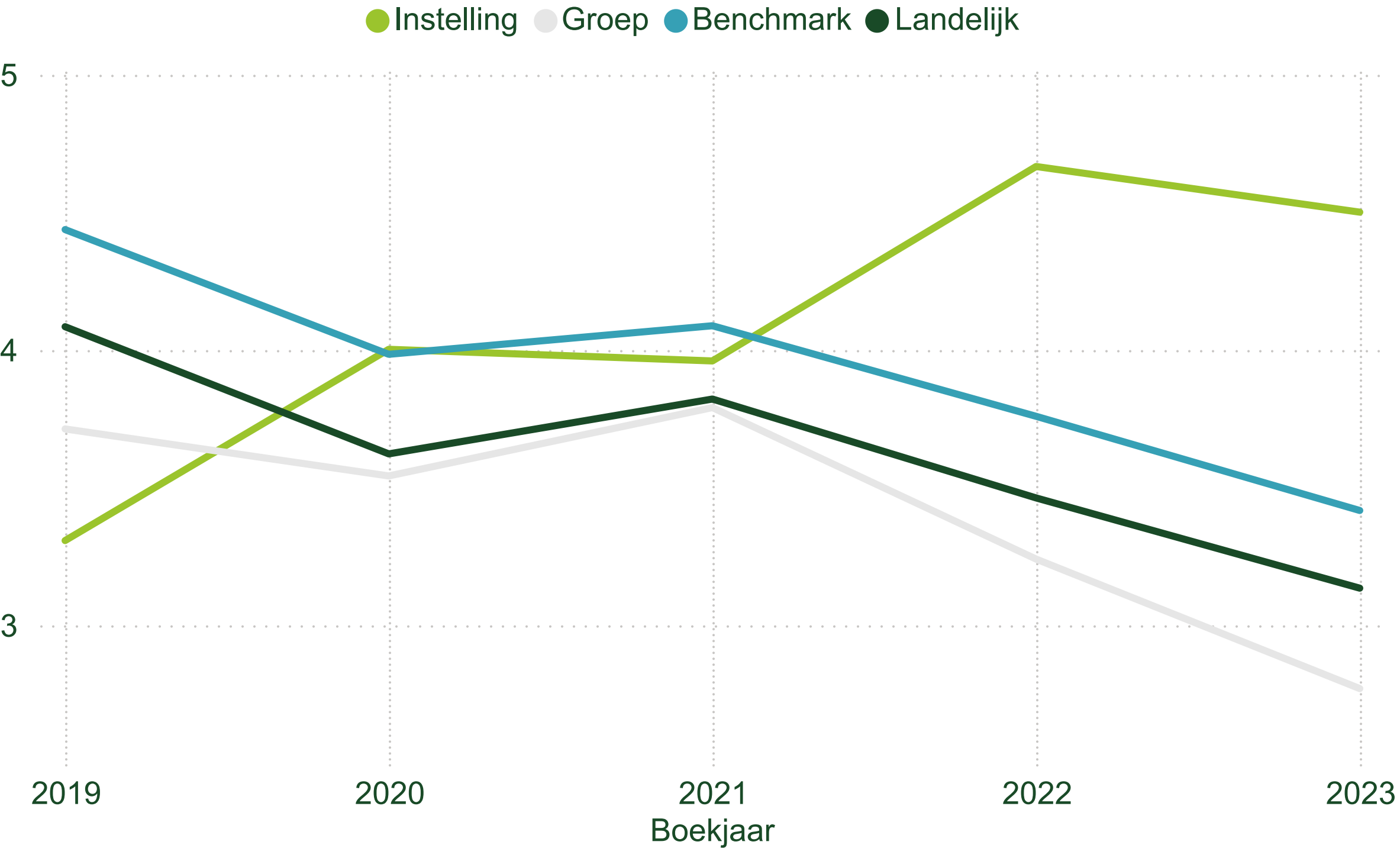
Tabel 13. Kwartielresultaten current ratio 2023

Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	0,6	0,7	0,5	1,2	0,7	0,5	0,2
Eerste kwartiel	2,9	2,6	1,9	1,8	1,7	2,2	1,9
Tweede kwartiel	4,3	3,5	2,7	2,4	2,2	3,0	2,7
Derde kwartiel	5,1	4,8	3,5	3,0	2,7	4,3	3,9
Maximum	11,2	10,6	6,5	4,1	4,0	11,2	14,4

Tabel 14. Ontwikkeling weerstandsvermogen 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	3,3	6,0	4,9	3,7	3,0	2,6	4,4	4,1
2020	4,0	5,4	4,4	3,5	2,6	2,3	4,0	3,6
2021	4,0	5,1	4,5	3,8	2,9	2,7	4,1	3,8
2022	4,7	4,8	4,1	3,2	2,7	2,6	3,8	3,5
2023	4,5	4,4	3,8	2,8	2,4	2,3	3,4	3,1

Grafiek 6. Current ratio 2019-2023

Waarde instelling	Groep instelling	Gemiddelde groep
4,5	3	2,8

Toelichting

Het kengetal current ratio wordt berekend met de volgende formule: vlottende activa / kortlopende schulden

- De onderwijsinspectie hanteert een minimum van 0,75 met betrekking tot de current ratio.
- Als gevolg van de beperkte mogelijkheden van onderpand op vaste activa binnen de sector primair onderwijs zijn wij van mening dat een current ratio lager dan 1,0 voor deze sector als ongewenst moet worden beschouwd.
- De uitkomst van de current ratio hangt omgekeerd evenredig samen met de omvang van de instelling. Hoe groter de instelling, hoe lager de current ratio. Kennelijk beseffen kleinere instellingen dat zij relatief zwaarder getroffen kunnen worden door incidentele tegenvallers, waardoor zij een grotere buffer aanhouden dan grotere instellingen.

Tabel 15. Kwartielresultaten werkkapitaalratio 1 2023

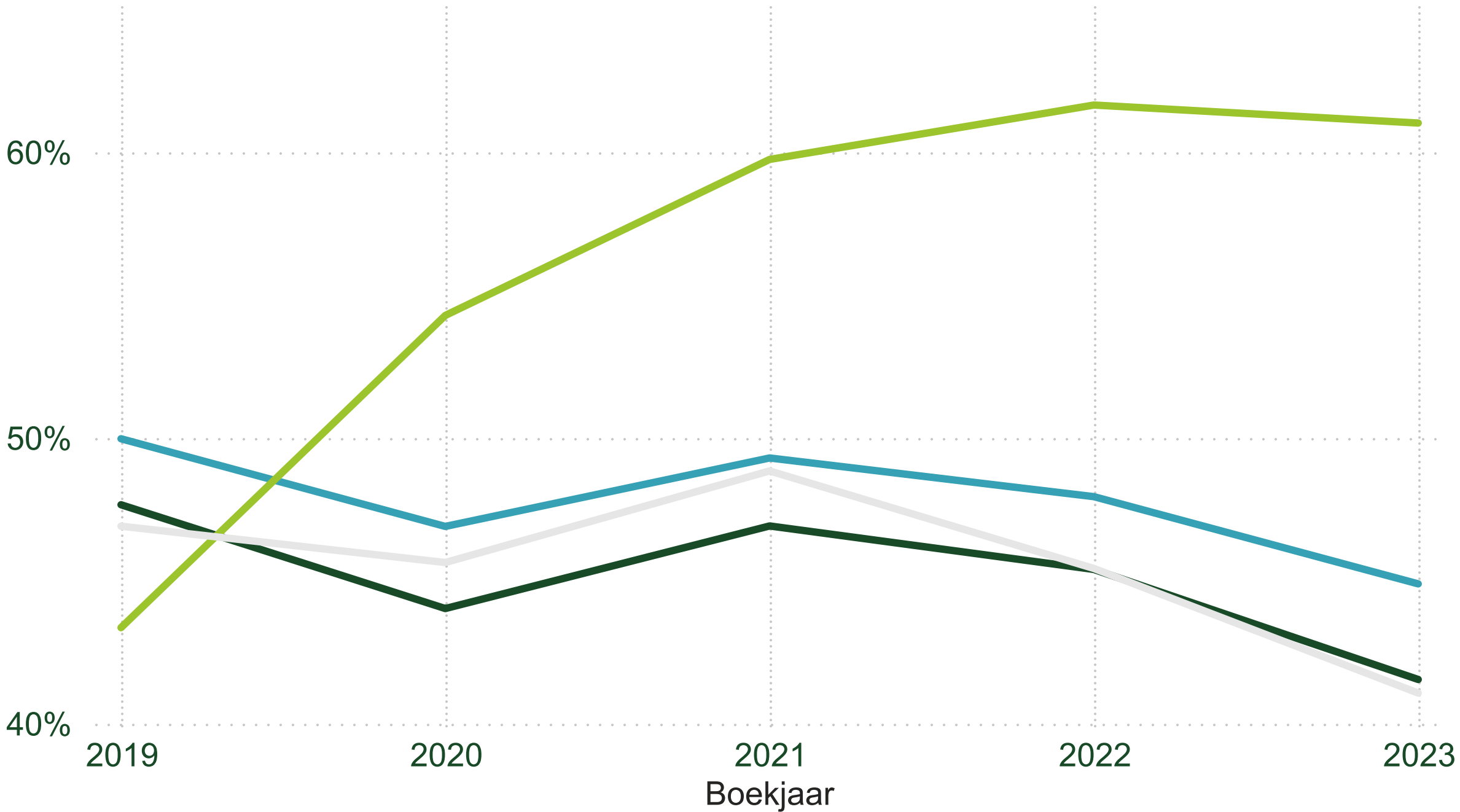
Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-14%	-17%	-22%	9%	-18%	-22%	-336%
Eerste kwartiel	41%	39%	31%	25%	26%	35%	31%
Tweede kwartiel	56%	52%	44%	41%	37%	47%	45%
Derde kwartiel	63%	60%	54%	48%	46%	58%	56%
Maximum	81%	80%	67%	62%	58%	81%	83%

Tabel 16. Ontwikkeling werkkapitaalratio 1 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	43%	57%	55%	47%	41%	38%	50%	48%
2020	54%	55%	52%	46%	37%	34%	47%	44%
2021	60%	54%	53%	49%	43%	40%	49%	47%
2022	62%	53%	51%	45%	42%	41%	48%	45%
2023	61%	52%	48%	41%	37%	35%	45%	42%

Grafiek 7. Werkkapitaalratio 1 2019-2023

Landelijk Benchmark Instelling Groep

Waarde instelling

61%

Groep instelling

3

Gemiddelde groep

41%

Toelichting

Het kengetal werkkapitaalratio 1 wordt berekend met de volgende formule: (vlottende activa - kortlopende schulden) / balanstotaal

- Het nadeel van het gebruik van het kengetal current ratio is dat deze erg gunstig kan zijn in een situatie met relatief weinig schulden, terwijl het werkkapitaal (de feitelijke liquiditeitspositie) laag is. Dit is de reden dat wij voor de beoordeling van de liquiditeit een tweede kengetal gebruiken, te weten de werkkapitaalratio. Met dit kengetal wordt het werkkapitaal (vlottende activa - kortlopende schulden) gerelateerd aan het balanstotaal (werkkapitaalratio 1) of aan de totale baten (werkkapitaalratio 2).
- De ontwikkeling van werkkapitaalratio 1 heeft een sterke samenhang met de ontwikkeling van het resultaat. In jaren met een negatief resultaat neemt werkkapitaalratio 1 af, terwijl in jaren met een positief resultaat de waarde toeneemt. Het rendement is daarmee direct van invloed op de liquiditeitspositie. Dit is niet heel vreemd, aangezien het aandeel van vaste activa en langlopende schulden op het balanstotaal klein is.
- In 2022 en 2023 nam de ratio licht af door het toekennen van incidentele rijksbijdragen die nog niet zijn besteed (o.a. basisvaardigheden).

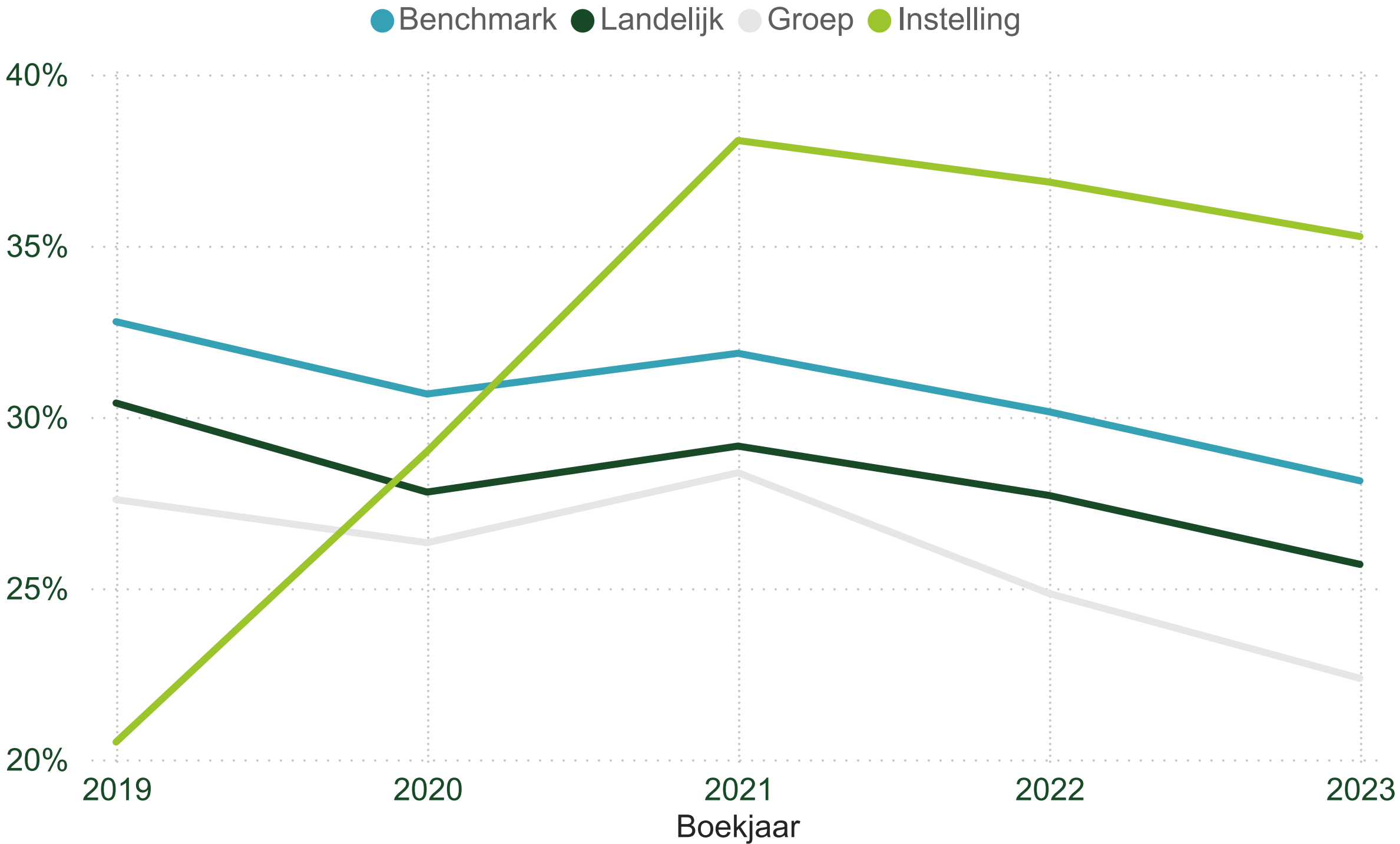
Tabel 17. Kwartielresultaten werkkapitaalratio 2 2023

Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-7%	-6%	-6%	4%	-4%	-7%	-44%
Eerste kwartiel	26%	20%	14%	10%	12%	16%	14%
Tweede kwartiel	35%	30%	23%	18%	17%	26%	23%
Derde kwartiel	46%	41%	30%	27%	26%	36%	34%
Maximum	93%	92%	60%	41%	33%	93%	118%

Tabel 18. Ontwikkeling werkkapitaalratio 2 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	21%	46%	37%	28%	21%	18%	33%	30%
2020	29%	44%	35%	26%	18%	15%	31%	28%
2021	38%	42%	36%	28%	20%	19%	32%	29%
2022	37%	40%	34%	25%	20%	19%	30%	28%
2023	35%	37%	32%	22%	19%	17%	28%	26%

Grafiek 8. Werkkapitaalratio 2 2019-2023

Waarde instelling	Groep instelling	Gemiddelde groep
35%	3	22%

Toelichting

- Het kengetal werkkapitaalratio wordt berekend met de volgende formule: (vlottende activa - kortlopende schulden) / totaal baten
- Wij zijn van mening dat het werkkapitaal bij instellingen voor primair onderwijs het best gerelateerd kan worden aan de totale baten, aangezien de beschikbare kasstromen overwegend ingezet worden voor posten die verantwoord worden in de exploitatierekening, zoals de maandelijkse salarissen en uitgaven voor materiële kosten, en slechts in beperkte(re) mate voor investeringen of onttrekkingen aan voorzieningen.
 - De uitkomsten van werkkapitaalratio 1 per groep liggen dicht bij elkaar dan bij werkkapitaalratio 2. Hieruit kan worden geconcludeerd dat grote instellingen een relatief kleiner balanstotaal hebben dan kleine instellingen.
 - In 2022 en 2023 nam de ratio licht af door het toekennen van incidentele rijksbijdragen die nog niet zijn besteed (o.a. basisvaardigheden).

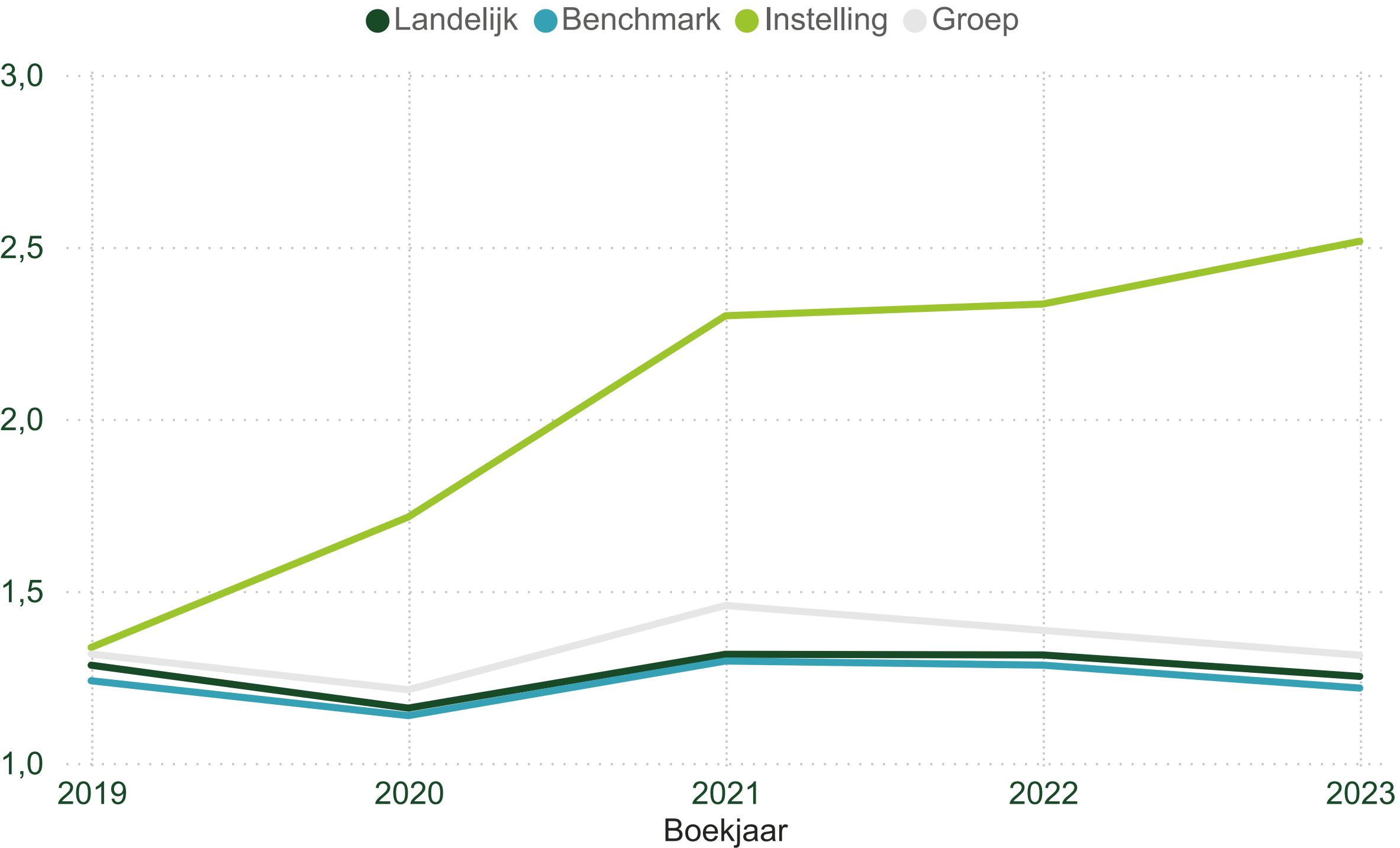
Tabel 19. Kwartaalresultaten signaleringswaarde BEV 2023

Omschrijving	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Minimum	-1,47	-0,40	0,21	0,48	0,24	-1,47	-2,29
Eerste kwartiel	0,61	0,82	0,80	0,82	0,90	0,77	0,79
Tweede kwartiel	0,97	1,25	1,20	1,18	1,14	1,12	1,17
Derde kwartiel	1,38	1,67	1,67	1,57	1,44	1,47	1,55
Maximum	4,16	4,50	5,16	2,60	8,91	8,91	8,91

Tabel 20. Ontwikkeling signaleringswaarde BEV 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	1,34	1,05	1,33	1,32	1,34	1,25	1,24	1,28
2020	1,71	1,01	1,27	1,21	1,14	1,09	1,14	1,16
2021	2,30	1,03	1,43	1,46	1,43	1,30	1,30	1,32
2022	2,33	1,05	1,42	1,39	1,38	1,31	1,28	1,31
2023	2,52	1,04	1,32	1,31	1,25	1,30	1,22	1,25

Grafiek 9. signaleringswaarde BEV 2019-2023

Waarde instelling	Groep instelling	Gemiddelde groep
2,52	3	1,31

Toelichting

Het kengetal signaleringswaarde BEV wordt berekend met de volgende formule: Publiek Eigen Vermogen/Normatief Eigen Vermogen*.

- Het kengetal signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen is in 2020 geïntroduceerd. Bij de signaleringsgrens boven 1 kan sprake zijn van bovenmatig eigen vermogen.
- Het normatief eigen vermogen wordt als volgt berekend: 0,5 * (aanschafwaarde gebouw * 1,27) + boekwaarde resterende materiële vaste activa + 0,05 * alle baten (onder 12 miljoen oplopend naar 0,1 bij 3 miljoen en daaronder 300.000)
- Het gemiddelde van alle groepen komt boven de waarde 1 uit. Dit betekent dat er in het algemeen een indicatie is van bovenmatig eigen vermogen. Bij de kleinere instellingen blijft echter de signaleringswaarde lager dan 1. Terwijl de grotere instellingen een waarde van meer dan 1 hebben en daarmee als "rijk" beschouwd kunnen worden. Het is belangrijk dat organisaties hun eigen visie op het vermogen ontwikkelen en de koppeling naar de risicoanalyse te maken.

Inhoudsopgave

1. Algemeen

2. Leeswijzer

3. Groepsindeling

4. Kengetallen

5. Balans

6. Resultatenrekening

7. Leerlingaantallen

Aanbevelingen

- Wij adviseren onderwijsinstellingen hun financieel beleid primair te baseren op een meerjarenbegroting.
- In de meerjarenbegroting dient ook de flexibiliteit te worden gezocht in formatie en materiële uitgaven, zodat jaarlijkse (onvoorziene) fluctuaties in leerlingaantallen zoveel mogelijk opgevangen kunnen worden.
- Flexibiliteit is te realiseren door het in stand houden van een flexibele ruimte in de formatie. Wanneer dat niet mogelijk is, dan is het advies om uit te gaan van een hoger risicoprofiel. Zo nodig dient daarbij de gewenste solvabiliteit naar boven te worden bijgesteld. Om dit te kunnen bereiken zal ruimte gevonden moeten worden om het rendement te verbeteren.
- De jaarbegroting dient primair te zijn gericht op een nadere invulling van de meerjarenbegroting en het treffen van maatregelen voor zaken die bij het opstellen van de meerjarenbegroting niet zijn voorzien.
- De meerjarenbegroting dient jaarlijks te worden herzien om de effecten van ontwikkelingen zo snel mogelijk in het strategische (financiële) kader te kunnen verdisconteren.
- Een goed financieel risicomanagement maakt inzichtelijk welke financiële risico's niet afgedekt kunnen worden. Dit is bepalend voor het te volgen beleid om voldoende weerstandsvermogen en een voldoende buffer aan liquiditeiten te bereiken.
- Gezien het feit dat instellingen voor primair onderwijs nauwelijks beschikken over mogelijke onderpanden (vaste activa) adviseren wij een current ratio die zich beweegt in een bandbreedte van 1,0 tot 2,0.
- Onderwijsinstellingen met een signaleringswaarde voor het bovenmatig eigen vermogen hoger dan 1 bevelen wij aan een vermogensvisie op te stellen onderbouwd door middel van een risico-analyse. Op basis hiervan kan de onderwijsinstelling bepalen of daadwerkelijk sprake is van een bovenmatig eigen vermogen en kan in het jaarverslag hierover verantwoording worden afgelegd. Vanaf 2020 zijn onderwijsinstellingen verplicht om in het jaarverslag op basis van het nieuwe kengetal verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Onderwijsinstellingen die daadwerkelijk over een bovenmatig eigen vermogen beschikken adviseren wij om meerjarenbeleid op te stellen waarin wordt bepaald op welke wijze het eigen vermogen de komende jaren wordt afgebouwd en wordt ingezet ten behoeve van de kwaliteit van het onderwijs.

Tabel 21. Procentuele verdeling van de balansposten.

▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
1.1 Immateriële vaste activa	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.2 Materiële vaste activa	20%	26%	28%	27%	30%	31%	30%
1.3 Financiële vaste activa	2%	1%	0%	1%	1%	2%	1%
1.4 Voorraden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.5 Vorderingen	6%	5%	5%	8%	7%	8%	7%
1.6 Effecten	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
1.7 Liquide middelen	72%	67%	67%	64%	61%	60%	62%
Totaal activa	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
2.1 Eigen vermogen	80%	66%	63%	53%	50%	49%	53%
2.2 Voorzieningen	2%	13%	14%	19%	19%	18%	17%
2.3 Langlopende schulden	0%	1%	2%	1%	0%	1%	1%
2.4 Kortlopende schulden	17%	19%	21%	27%	30%	32%	29%
Totaal passiva	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting

- Bij grotere instellingen is een lager bedrag per leerling geïnvesteerd in materiële vaste activa, terwijl ook minder liquide middelen beschikbaar zijn.
- In samenhang met het bovengenoemde punt is het eigen vermogen per leerling bij grotere instellingen beduidend lager dan bij kleinere instellingen.
- Hieruit valt op te maken dat grotere instellingen schaalvoordelen hebben en daardoor relatief minder hoeven te investeren in vaste activa en vast houden in vlottende activa. Dit vertaalt zich ook naar het relatief minder hoeven aangaan van verplichtingen en het aanhouden van eigen vermogen.

Tabel 22. Omvang balansposten per leerling (in euro's)

▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	861	2.065	1.618	1.446	1.411	1.301	1.403
1.3 Financiële vaste activa	88	63	18	72	36	65	54
1.4 Voorraden	0	0	0	0	0	0	0
1.5 Vorderingen	263	429	310	408	343	323	340
1.6 Effecten	0	0	0	13	27	0	8
1.7 Liquide middelen	3.190	5.257	3.904	3.394	2.811	2.571	2.946
Totaal activa	4.401	7.814	5.849	5.333	4.629	4.261	4.752

▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
2.1 Eigen vermogen	3.527	5.187	3.671	2.851	2.335	2.108	2.507
2.2 Voorzieningen	107	1.028	842	1.022	873	750	830
2.3 Langlopende schulden	0	107	108	32	22	53	50
2.4 Kortlopende schulden	767	1.491	1.209	1.427	1.394	1.350	1.363
Totaal activa	4.401	7.814	5.830	5.332	4.625	4.261	4.750

Tabel 23. Procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek materiële vaste activa

Post	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gebouwen en terreinen	3%	34%	31%	26%	31%	27%	29%
Inventaris en apparatuur	69%	46%	52%	59%	57%	61%	58%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	28%	18%	16%	14%	11%	11%	12%
In uitvoering en vooruitbet.	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
Niet aan het proces dienstb.	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 24. Posten van de materiële vaste activa gerelateerd aan het aantal leerlingen (€)

Post ▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gebouwen en terreinen	27	710	508	375	423	339	394
Inventaris en apparatuur	592	951	841	849	785	774	798
Andere vaste bedrijfsmiddelen	242	377	251	197	156	136	167
In uitvoering en vooruitbet.	0	7	8	10	10	15	12
Niet aan het proces dienstb.	0	20	10	1	2	0	2
Totaal	861	2065	1618	1433	1376	1263	1374

Tabel 25. Afschrijving per leerling in €.

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gemiddelde	185	300	220	230	225	209	220
Minimum		0	0	116	118	150	0
1e kwartiel		176	158	167	184	180	171
2e kwartiel		244	199	201	211	200	210
3e kwartiel		320	255	254	249	225	265
Maximum		2121	934	682	645	392	2121

Tabel 26. Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van gebouwen en terreinen.

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gemiddelde	9,3%	8%	6%	8%	8%	7%	7%
Minimum		0%	0%	2%	0%	2%	0%
1e kwartiel		4%	3%	5%	5%	5%	4%
2e kwartiel		6%	5%	7%	7%	7%	6%
3e kwartiel		10%	10%	12%	9%	10%	10%
Maximum		264%	55%	100%	35%	27%	264%

Toelichting

- De omvang van de instelling lijkt van invloed te zijn op de hoogte van de boekwaarde van de gebouwen en terreinen. Met andere woorden: grotere instellingen kunnen de activa efficiënter benutten dan kleinere instellingen en/of kunnen goedkoper inkopen.
- Een percentage van afschrijvingen in procenten van de boekwaarde dat hoger is dan twee keer het gehanteerde afschrijvingspercentage kan een signaal zijn voor verouderde activa.
- De methode van verwerking kosten van groot onderhoud (voorziening of activeren) zal invloed hebben op de afschrijvingslasten.

Tabel 27. Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van inventaris en apparatuur

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gemiddelde	23,5%	19%	18%	20%	20%	19%	19%
Minimum		0%	0%	10%	9%	13%	0%
1e kwartiel		15%	15%	17%	17%	18%	16%
2e kwartiel		20%	19%	19%	20%	20%	19%
3e kwartiel		26%	22%	23%	22%	22%	23%
Maximum		50%	47%	37%	37%	93%	93%

Tabel 28. Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van andere vaste bedrijfsmiddelen

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Gemiddelde	22,5%	21%	31%	31%	26%	31%	29%
Minimum		0%	0%	-0%	0%	0%	-0%
1e kwartiel		3%	9%	12%	15%	16%	10%
2e kwartiel		14%	21%	20%	24%	25%	20%
3e kwartiel		29%	39%	28%	30%	31%	32%
Maximum		101%	113%	82%	100%	67%	113%

Totaal

- Op totaalniveau is in boekjaar 2023 voor de volgende bedragen geïnvesteerd en afgeschreven door 926 PO besturen:
- Totaal geïnvesteerd door alle instellingen 524.888.080
 - Totaal afgeschreven door alle instellingen 332.338.279
- 2015 markeerde een keerpunt voor investeringen. Tot dat jaar werd er minder geïnvesteerd dan er werd afgeschreven. Terughoudendheid in verband met een afname van het aantal leerlingen en onzekerheid over de hoogte van de rijkssubsidies kan een rol hebben gespeeld in het investeringsbeleid. Daarna zien we dat de investeringen aanzienlijk zijn toegenomen. Deze toename kan deels worden toegeschreven aan initiatieven voor verduurzaming van de scholen, zoals de installatie van zonnepanelen in de laatste jaren. Vooral recentelijk laten het gemiddelde geïnvesteerde bedrag in materiële vaste activa en de afschrijvingslasten per leerling een significante toename zien, met name met recente gegevens van 2023 die wijzen op een investeringsniveau dat 1.5 keer hoger is dan de afschrijvingen. Een van de oorzaken van deze hogere investering lijkt te zijn dat steeds meer instellingen kiezen voor het investeren en afschrijven met betrekking tot groot onderhoud i.p.v. voorzieningen hiervoor op te nemen.

Tabel 29. Procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek voorzieningen

Post ▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Reorganisatievoorziening	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Voorziening langdurig zieken	0%	2%	2%	5%	6%	6%	5%
Jubileumvoorziening	80%	10%	11%	9%	10%	10%	10%
Overige pers. voorz.	20%	4%	3%	2%	5%	7%	5%
Verliesgevende contr.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onderhoudsvoorziening	0%	83%	84%	84%	80%	77%	80%
Overige voorz.	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 30. Posten binnen de rubriek voorzieningen gerelateerd aan het aantal leerlingen (€)

Post	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Reorganisatievoorziening	0	0	0	0	0	2	1
Voorziening langdurig zieken	0	20	18	55	48	45	44
Jubileumvoorziening	86	107	89	89	86	73	81
Overige pers. voorz.	22	40	29	21	40	52	43
Verliesgevende contr.	0	1	0	0	0	0	0
Onderhoudsvoorziening	0	853	705	855	698	578	661
Overige voorz.	0	7	0	4	0	0	1
Totaal	107	1.028	842	1.022	873	750	830

Toelichting

- De voorzieningen kennen naar hun aard een relatief grote onzekerheid. Daarnaast zijn er tal van methodieken om de hoogte van de voorzieningen te bepalen. De jubileumvoorziening hebben wij eruit gelicht voor een nadere analyse.
- In algemeen is de onderhoudsvoorziening de grootste voorziening. De personele voorzieningen (jubileum en overige) nemen de tweede en derde plaats in wat betreft de omvang. Andere voorzieningen zoals reorganisatie- en wachtgeldvoorzieningen kunnen voor individuele instellingen een relatief grote omvang hebben; gemiddeld genomen is de omvang relatief klein.
- De omvang van de jubileumvoorziening bij kleine instellingen is, gerelateerd aan het aantal leerlingen, groter dan bij grotere instellingen. Dit kan worden veroorzaakt doordat kleinere instellingen relatief meer medewerkers per leerling hebben en/of doordat per fte meer wordt gereserveerd voor jubilea.
- In tabel 30 zijn voor een zuivere vergelijking de instellingen die geen onderhoudsvoorziening hebben buiten beschouwing gelaten.

Tabel 31. Saldo Voorziening langdurig zieken (VLZ) per 31 december 2023 gerelateerd aan het aantal fte (€)

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Saldo VLZ per FTE	0	204	212	639	600	595	545
Minimum		0	0	0	0	0	0
1e kwartiel		0	0	0	0	140	0
2e kwartiel		0	0	0	373	491	0
3e kwartiel		0	0	371	897	886	287
Maximum		4824	5841	3223	2223	3880	5841
Aantal besturen		108	91	42	52	50	343
Aantal besturen met VLZ		6	13	13	38	41	111

Tabel 32. Saldo jubileumvoorzieningen per 31 december 2023 gerelateerd aan het aantal fte (€)

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Jubileumvoorziening per FTE	1021	1075	1030	1035	1078	963	1013
Minimum		0	224	220	0	0	0
1e kwartiel		849	933	789	827	771	831
2e kwartiel		1002	1016	1009	1006	935	1007
3e kwartiel		1160	1070	1080	1187	1119	1137
Maximum		4335	2660	15690	1781	2769	15690

Toelichting

- Niet van alle instellingen bleken de gegevens over de personeelsformatie bekend te zijn in de databases van DUO. Daarom zijn deze instellingen niet verwerkt in de tabel.
- Normaliter worden PO scholen aangesloten bij het vervangingsfonds en daardoor hoeven ze geen voorziening te vormen. Echter kunnen ze er voor kiezen om eigenrisicodrager te worden. In tabel 31 kunnen we zien dat naarmate de grootte van de instelling toeneemt, het 'voordeel' van eigenrisicodragerschap ook toeneemt.
- Het grote verschil tussen minimum en maximum zou kunnen worden verklaard door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken.
- Opvallend is de grote spreiding in de omvang van de jubileumvoorziening. Dit kan worden veroorzaakt door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken. Gezien de grote verschillen tussen minimum en maximum vermoeden wij dat het hanteren van verschillende methodieken de grootste verklaring is voor de verschillen. Dit bemoeilijkt een goede vergelijking.

Tabel 33. Onderhoudsvoorziening per leerling (€)

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Onderhoudsvoorziening	0	853	705	855	698	578	661

Tabel 34. Dotatie onderhoudsvoorziening per leerling (€)

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
Dotatie per leerling	0	196	162	157	246	180	193
Minimum		6	37	32	16	40	6
1e kwartiel		119	97	88	117	114	107
2e kwartiel		163	131	130	171	158	153
3e kwartiel		269	196	172	214	199	217
Maximum		531	856	665	1500	767	1500

Toelichting

- Bij de nadere analyse van de voorziening voor groot onderhoud hebben wij uitsluitend de instellingen betrokken die ook een dergelijke voorziening hebben opgenomen in de jaarrekening. Dit om de vergelijking zo zuiver mogelijk te maken.
- Er is een grote spreiding in de omvang van de dotatie per leerling. Dit verschil zou kunnen worden verklaard door een verschillende huisvestingssituatie (nieuw of oud) of het gebruik van verschillende schattingen om de dotatie te bepalen.

Tabel 35. Procentuele verdeling van de posten uit de Staat van Baten en Lasten (totaal baten = 100%)

Post	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
3.1 Rijksbijdragen	98,4%	92,8%	94,6%	95,2%	95,3%	95,2%	95,1%
3.2 Overige overheidsbij.	0,2%	1,7%	1,4%	1,2%	1,2%	1,7%	1,5%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
3.5 Overige baten	1,4%	5,4%	4,0%	3,6%	3,4%	3,1%	3,4%
Totaal baten	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
4.1 Personeelslasten	85,3%	80,9%	82,9%	83,8%	82,5%	83,6%	83,1%
4.2 Afschrijvingen	2,5%	2,6%	2,5%	2,2%	2,3%	2,4%	2,4%
4.3 Huisvestingslasten	3,6%	5,4%	5,5%	6,0%	7,2%	7,1%	6,8%
4.4 Overige lasten	9,7%	11,6%	8,8%	8,7%	8,5%	7,7%	8,3%
Totaal lasten	101,2%	100,6%	99,6%	100,7%	100,5%	100,8%	100,6%
Saldo baten en lasten	-1,2%	-0,6%	0,4%	-0,7%	-0,5%	-0,8%	-0,6%
Financiële baten en l.	1,6%	0,3%	0,3%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%
Resultaat	0,4%	-0,2%	0,7%	-0,2%	0,1%	-0,2%	-0,0%

Toelichting

- Er is nauwelijks een verband te leggen tussen de grootte van het bestuur en de hoogte van de rijksbijdragen per leerling. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de gemiddelde schoolgrootte (op brinnummer niveau) bepalend is voor extra bekostiging.

Tabel 36. Posten Staat van Baten en Lasten per leerling (€).

Post	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
3.1 Rijksbijdragen	7495	11152	8936	9988	9268	8603	9053
3.2 Overige overheidsbij.	17	207	136	125	114	156	142
3.4 Baten werk in opdr.	0	0	0	0	6	0	2
3.5 Overige baten	104	652	377	382	334	279	328
Totaal baten	7616	12010	9449	10495	9723	9038	9524
4.1 Personeelslasten	6498	9722	7836	8792	8017	7557	7918
4.2 Afschrijvingen	191	314	232	233	228	214	225
4.3 Huisvestingslasten	276	647	518	632	700	643	646
4.4 Overige lasten	741	1394	827	911	825	696	792
Totaal lasten	7706	12077	9413	10568	9769	9110	9580
Saldo baten en lasten	-90	-67	36	-74	-47	-73	-56
Financiële baten en l.	118	42	31	57	58	54	53
Resultaat	28	-25	67	-17	12	-18	-3

Tabel 37. Staat van Baten en Lasten t.o.v. begroting (Procentueel verschil)

Post ▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark
3.1 Rijksbijdragen	4,7%	5,6%	6,0%	6,4%	7,2%	6,0%	6,3%
3.2 Overige overheidsbij.	137,3%	-8,1%	21,2%	22,9%	19,8%	14,2%	15,0%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1310,3%	-49,9%	1009,7%
3.5 Overige baten	-6,3%	28,1%	20,4%	28,5%	20,8%	48,9%	33,2%
Totaal baten	4,6%	6,3%	6,7%	7,3%	7,8%	7,0%	7,2%
4.1 Personeelslasten	5,9%	6,0%	6,2%	6,4%	7,5%	7,0%	7,0%
4.2 Afschrijvingen	6,6%	4,4%	0,4%	-2,1%	-1,6%	-0,9%	-0,8%
4.3 Huisvestingslasten	-21,9%	3,4%	6,6%	7,4%	8,6%	6,5%	7,0%
4.4 Overige lasten	2,5%	13,8%	11,4%	14,2%	13,6%	9,3%	11,5%
Totaal lasten	4,3%	6,7%	6,5%	7,0%	7,9%	7,0%	7,2%
Saldo baten en lasten	0,3%	-0,3%	0,3%	0,3%	-0,1%	0,0%	0,0%
Financiële baten en l.	1,6%	0,3%	0,3%	0,5%	0,6%	0,6%	0,5%
Resultaat	2,0%	0,0%	0,6%	0,9%	0,6%	0,7%	0,6%

Toelichting

- Vanuit Tabel 37 kunnen we zien dat in het algemeen de rijksbijdragen circa 6% hoger waren dan begroot. Voor de personeelslasten was dit 7% hoger dan begroot. Totaal resultaat lag voor alle groepen tussen de 0 en 1% boven de begrote cijfers.
- In het algemeen kunnen we constateren dat er een voorzichtige begroting wordt gemaakt waar het resultaat circa 0-1% hoger uitkomt. De afwijkingen van 2021 en 2022 komen door de inzet van de extra Rijksbijdragen in het primair onderwijs (EHK, IOP en NPO). In 2023 is de afwijking weer op het oude niveau.

Tabel 38. Ontwikkeling afwijking Resultaat t.o.v. begroting 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	-2,1%	4,0%	3,4%	2,2%	1,2%	3,4%	2,7%	2,4%
2020	5,9%	-0,1%	1,1%	-1,0%	-0,9%	-0,2%	-0,3%	-0,5%
2021	10,9%	3,9%	5,7%	5,4%	5,2%	5,5%	5,4%	5,5%
2022	1,2%	2,7%	3,3%	3,4%	3,9%	5,4%	4,5%	4,8%
2023	2,0%	0,0%	0,6%	0,9%	0,6%	0,7%	0,6%	0,9%

Tabel 39a. Gemiddelde leeftijd personeel

Boekjaar	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	38,0	42,5	41,0	41,8	43,1	43,0	42,2	42,8
2020	39,2	42,3	41,1	42,3	42,8	42,7	42,1	42,7
2021	37,7	42,1	40,5	41,9	42,4	42,3	41,7	42,2
2022	37,1	42,2	40,5	41,6	42,3	42,1	41,6	42,2
2023	36,5	42,0	40,5	41,7	42,2	41,9	41,6	42,2

Toelichting

- De leeftijdsgroepen 25 tot 35 en 35 tot 45 jaar zijn het meest werkzaam in het onderwijs. De leeftijd t/m 25 jaar is relatief laag en in overeenstemming met voorgaande jaren.
- De (gewogen) gemiddelde leeftijd in het primair onderwijs daalt jaarlijks licht vanaf 2014 (was toen 44,5). Ondanks landelijke ontwikkelingen zoals de uitgestelde pensioendatum daalt de gemiddelde leeftijd. Er lijkt dus in het primair onderwijs ingezet te zijn op het aantrekken van jong personeel. De laatste jaren blijft de gemiddelde leeftijd gelijk.
- De landelijke data betreft gewogen gemiddelde leeftijden terwijl in onze benchmark gemiddelde leeftijden zijn berekend. Dit verklaart het verschil ten opzichte van de landelijke data.

Tabel 39b. Aantal FTE per leeftijdscategorie.

Leeftijd	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Tot en met 25 jaar	21,0	1,6	4,8	8,0	13,2	26,6	8,7	10,0
Tussen 25 en 35 jaar	20,4	3,5	9,4	22,2	39,7	84,8	24,9	32,8
Tussen 35 en 45 jaar	27,7	3,6	9,3	24,5	44,7	88,7	26,5	35,5
Tussen 45 en 55 jaar	13,4	3,4	7,2	19,4	34,5	68,9	20,8	28,8
Tussen 55 en 65 jaar	8,9	4,0	7,1	20,4	35,3	70,2	21,4	28,8

Tabel 39c. Procentuele verdeling van aantal FTE per leeftijdscategorie.

Leeftijd	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Tot en met 25 jaar	23%	10%	13%	8%	8%	8%	8%	7%
Tussen 25 en 35 jaar	22%	22%	25%	24%	24%	25%	24%	24%
Tussen 35 en 45 jaar	30%	22%	25%	26%	27%	26%	26%	26%
Tussen 45 en 55 jaar	15%	21%	19%	21%	21%	20%	20%	21%
Tussen 55 en 65 jaar	10%	25%	19%	22%	21%	21%	21%	21%

Tabel 40. Verdeling vast en tijdelijk personeel in FTE.

Post ▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Totaal personeel in FTE	91,5	16	38	94	167	339	102	136
Vast personeel (FTE)	72,3	14	32	80	142	290	87	116
Tijdelijk personeel (FTE)	19,2	2	5	14	26	49	15	19
Vast personeel (%)	79,0	85	86	85	85	86	85	86
Tijdelijk personeel (%)	21,0	15	14	15	15	14	15	14

Table 41. Aantal leerlingen per FTE per categorie.

Post	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Aantal leerlingen per FTE	11,9	10,0	11,5	11,7	12,50	13,2	12,5	11,7
Directie	165,7	151,3	227,5	184,6	189,73	219,4	204,1	197,9
OP	16,8	15,6	17,4	18,3	18,30	18,5	18,2	17,2
OOP	55,9	35,1	40,6	39,2	50,56	62,0	51,8	46,0

Tabel 42. Personeelslasten per FTE (€)

Omschrijving	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
Gemiddelde	77388	97586	90255	102616	100189	99406	99000	99658
Minimum		36759	38680	77388	67848	73044	36759	36071
1e kwartiel		85218	83637	87316	89617	90078	86405	88322
2e kwartiel		93161	89395	93652	93508	92513	92382	92938
3e kwartiel		100341	94970	101512	99708	97744	97720	98387
Maximum		343947	130629	1093626	158878	350394	1093626	6267084

Toelichting

- Voor een goede interpretatie van de flexibele ruimte is het van belang om ook de omvang van de inzet van personeel niet in loondienst te betrekken.
- Grotere instellingen hebben relatief meer personeel in vaste dienst. Mogelijk komt dit doordat zij beter in staat zijn hun risico's te spreiden door bijvoorbeeld het aanhouden van een bovenschoolse vervangingspool.

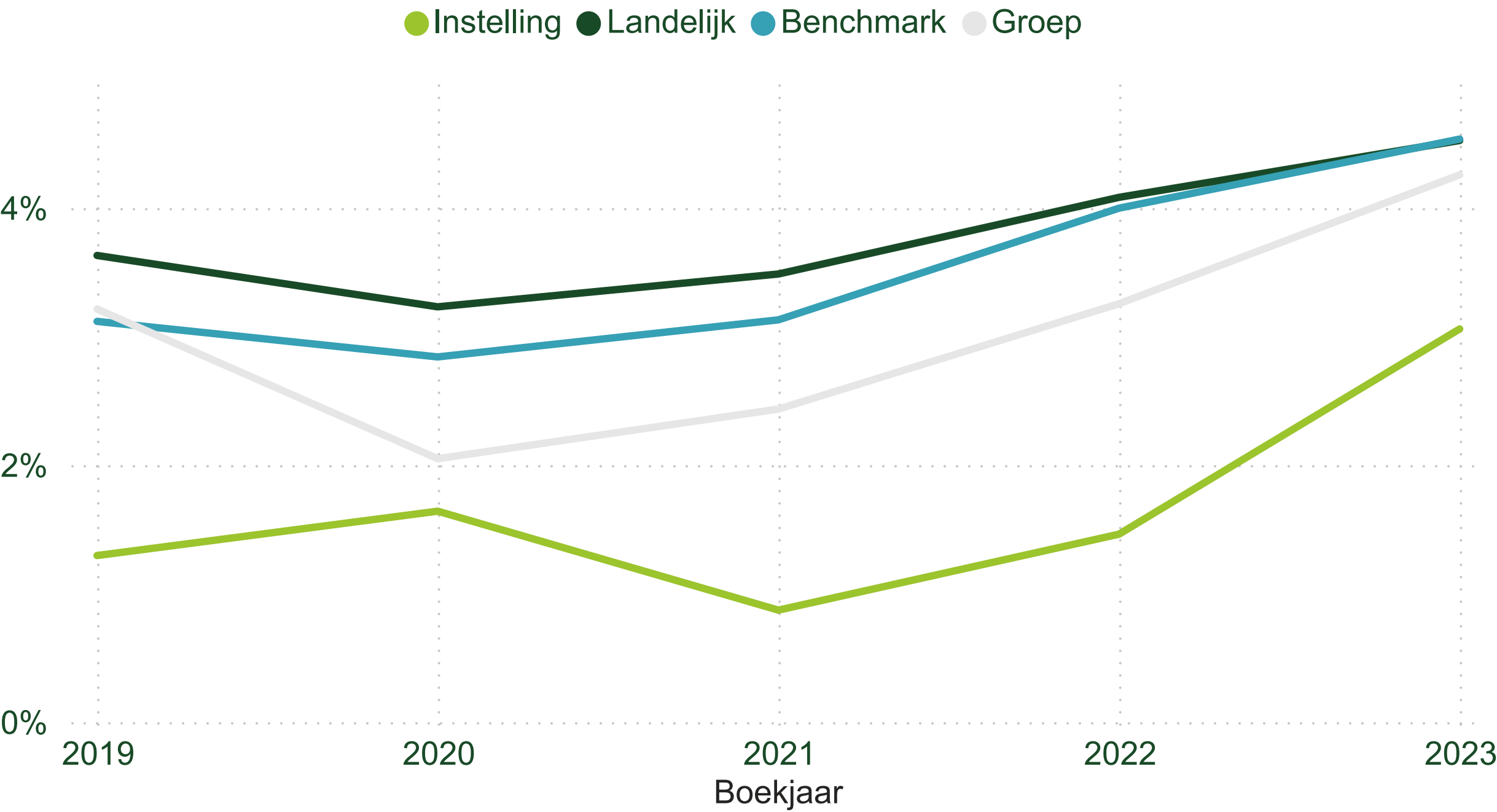
Tabel 43. Ontwikkeling personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2019-2023 (gemiddelden)

Boekjaar▲	Instelling	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Benchmark	Landelijk
2019	1,30%	2,6%	2,5%	3,2%	3,7%	3,0%	3,1%	3,6%
2020	1,64%	2,2%	2,1%	2,0%	3,5%	2,9%	2,8%	3,2%
2021	0,87%	2,4%	2,2%	2,4%	4,0%	3,1%	3,1%	3,5%
2022	1,46%	2,9%	3,0%	3,3%	4,2%	4,4%	4,0%	4,1%
2023	3,06%	3,6%	3,8%	4,3%	4,7%	4,7%	4,5%	4,5%

Toelichting

- Wij hebben geconstateerd dat het percentage van personeel niet in loondienst in het primair onderwijs in de jaren 2017-2018 sterk is toegenomen. We hebben daarna enkele jaren een lichte daling gezien. Vanaf 2021 is het weer toegenomen. Dit is in lijn met de arbeidskrapte in de sector en de toename van uitzendkrachten in de laatste jaren.
- Wij hebben geconstateerd dat de loonkosten van het "personeel niet in loondienst" niet altijd afzonderlijk in de jaarrekening wordt vermeld. Daardoor staat er vaak "n.b. of null".

Grafiek 10. Personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2019-2023 (gemiddelden)

Aantal leerlingen per provincie

Al enkele jaren wordt gesproken over 'krimp' van het leerlingenaantal. De krimp in 2022 bij VO is niet overal aanwezig. Een dalend aantal leerlingen in een regio betekent niet per definitie dat het leerlingenaantal van iedere instelling afneemt. Er kan ook sprake zijn van een vergroting van het 'marktaandeel'. In onderstaand schema wordt per provincie gepresenteerd hoeveel leerlingen zijn ingeschreven op de scholen voor zowel voor het primair onderwijs (PO) als voor het voortgezet onderwijs (VO).

Noord-Holland

	PO	VO
2019	242,4K	154,2K
2020	240,6K	153,0K
2021	238,1K	153,5K
2022	237,2K	155,5K
2023	235,6K	156,6K

Zuid-Holland

	PO	VO
2019	332,7K	198,2K
2020	332,0K	197,3K
2021	329,5K	198,4K
2022	329,8K	202,1K
2023	327,2K	205,4K

Zeeland

	PO	VO
2019	31,6K	18,5K
2020	31,2K	18,0K
2021	31,1K	17,7K
2022	31,2K	17,7K
2023	30,9K	17,9K

Noord-Brabant

	PO	VO
2019	214,8K	135,0K
2020	213,1K	131,9K
2021	211,3K	131,1K
2022	211,3K	132,8K
2023	210,3K	134,3K

Utrecht

	PO	VO
2019	125,8K	87,9K
2020	125,2K	87,2K
2021	124,0K	88,1K
2022	123,9K	89,3K
2023	123,3K	90,5K

Flevoland

	PO	VO
2019	43,5K	21,1K
2020	43,6K	20,5K
2021	43,2K	20,5K
2022	43,4K	20,8K
2023	43,4K	20,9K

Limburg

	PO	VO
2019	79,8K	46,8K
2020	79,2K	45,9K
2021	78,7K	45,3K
2022	78,8K	45,4K
2023	78,3K	46,1K

Gelderland

	PO	VO
2019	181,6K	119,2K
2020	180,2K	116,3K
2021	178,4K	116,2K
2022	178,3K	116,9K
2023	176,8K	118,0K

Overijssel

	PO	VO
2019	106,7K	71,5K
2020	105,5K	69,3K
2021	104,3K	69,3K
2022	103,7K	69,5K
2023	102,6K	69,7K

Groningen

	PO	VO
2019	45,0K	29,4K
2020	44,7K	29,1K
2021	43,9K	28,5K
2022	43,7K	29,6K
2023	43,0K	31,3K

Fryslân

	PO	VO
2019	56,9K	34,5K
2020	56,0K	33,6K
2021	55,1K	33,3K
2022	54,7K	33,5K
2023	54,0K	33,3K

Drenthe

	PO	VO
2019	41,3K	25,1K
2020	40,6K	24,4K
2021	40,3K	23,9K
2022	40,0K	24,2K
2023	39,5K	24,0K

Wij zijn u graag van dienst van uit onze locaties in Apeldoorn, Barneveld, Drechtsteden, Geldermalsen, Gouda, Leersum, Leiden, Nieuwegein, Zwolle. Meer informatie en contactgegevens vindt u op www.vanreeaccountants.nl. Neem gerust contact met ons op, wij helpen u graag.

drs. J. (Jaap) Bergman RA

mr. drs. G.J. (Gerlof) de Jong RA

A. (Arjen) van der Plas MSc RA

M.A. (Marien) Rozendaal RA

J.A. (Albert-Jan) van Ginkel MSc RA

J. (Jaap) Goossen MSc RA

J. (Johan) Berkouwer MSc RA

W. (Wouter) Bunt AA

drs. L.M.W. (Leon) van der Vliet RA

E.J.A. (Evert) aan het Rot AA

T. (Theo) van Dolderen MSc RA

R. (Rutger) van der Weerd MSc RA

Het benchmarkrapport is opgesteld door Van Ree Onderwijsadviseurs, onderdeel van Van Ree Accountants. Ondanks de zorgvuldige wijze waarop het is opgesteld, kan er iets mis zijn gegaan. U kunt ons niet aansprakelijk stellen voor de gevolgen van eventuele onjuistheden in dit rapport.